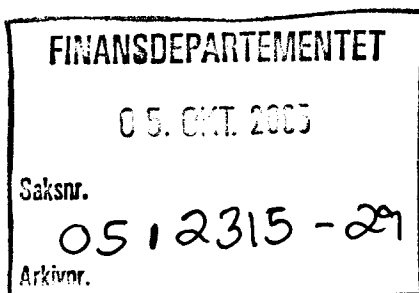

Finansdepartementet
Postboks 8008 - Dep.
0030 OSLO

Dato: 04.10.2005
Vår ref.: 2005/00431
LPA/MK
Deres ref.: 05/2315 FM GK

Høringsuttalelse - forslag om utvidet forbud mot produktpakker i finansnæringen

Vi viser til høringsnotat datert 04.07.05 fra Finansdepartementet om forslag til endring i forskrift av 01.06.90 nr. 429, § 1 om produktpakker.

Livsforsikringselskapene har ikke noe imot å tilby separate risikodekninger (uføre- og etterlattepensjon) i henhold til lov om foretakspensjon dersom alderspensjonsdekningen tegnes i annen pensjonsinstitusjon. Forutsetningen må være at forsikringselskapet får dekket inn merkostnadene ved separat administrasjon av dekningene.

Vi er oppmerksom på at Kredittilsynet i sin høringsuttalelse 29.07.05 har foreslått at produktpakkeforskriften utvides til å gjelde alle tjenester og produkter som leveres av finansinstitusjoner, slik Banklovkommisjonen foreslo i utredning nr.6 NOU 2001:23 om finansforetakenes virksomhet. Vi legger til grunn at en slik eventuell forskriftsendring vil bli sendt på en ny og bredere høringsrunde.

Vi vil i det følgende kommentere forslag til forskriftsendring, konsekvenser, lovtekniske spørsmål, høringsuttalelsen til Kredittilsynet, og oppsummering.

Forslag til forskriftsendring

Forslaget innebærer at nåværende forskrift utvides til å gjelde livsforsikringselskaps adgang til å sette vilkår for levering av kollektive livsforsikringer. Kredittilsynet foreslo i brev av 31.05.05 til departementet, en snevrere utvidelse ved at den kun skulle gjelde adgang til å sette vilkår for levering av uføre- og etterlattepensjon i henhold til foretakspensjonsloven. I høringsnotatet har departementet vist til at de problemstillinger som reises i tilknytning til produktpakker innenfor kollektiv livsforsikring er generelle, og

Postadresse/Postal address:
Postboks 2473 Solli
N-0202 Oslo

Kontoradresse/Address:
Hansteensgt. 2, Oslo

Telefon/Telephone:
+47 23 28 42 00
Faks/Fax:
+47 23 28 42 01

Organisasjonsnummer:
Finansnæringens Hovedorganisasjon
NO 981 423 682
Finansnæringens Servicekontor
NO 969 000 938

ikke begrenset til å gjelde kollektive livsforsikringer som faller inn under foretakspensjonsloven.

Departementets forslag innebærer imidlertid at produktpakkeforskriften utvides til å gjelde adgang til å sette vilkår for levering av kollektive livsforsikringer generelt, og ikke bare for kollektive pensjonsordninger utenfor skattelovene, men også for gruppelivsforsikringer. Vi kan ikke se at behovet for en generell utvidelse kun for livsforsikringsselskap og salg av kollektive livsforsikring er begrunnet nærmere i høringsnotatet.

Konkurransetilsynet har i brev av 10.03.05 bedt Kredittilsynet å vurdere tiltak for å gjøre det lettere for nye aktører å etablere seg og tilby tjenester innenfor markedet for innskuddsbasert kollektiv pensjon. Kredittilsynet har fulgt opp dette i sitt brev av 31.05.05 til Finansdepartementet. Vi kan ikke se at dette begrunner en generell utvidelse av bestemmelsen for livsforsikringsselskap som innebærer at salg av andre kollektive livsforsikringer som for eksempel gruppelivsforsikring også omfattes. Det er også andre aktører som tilbyr kollektive livsforsikringer som skadeforsikringsselskaper og pensjonskasser. De eventuelle markedsmessige konsekvensene av endringsforslaget synes ikke å være vurdert nærmere.

Forsikringsnæringen har ikke noe imot å tilby separate risikodekninger i tilknytning til lov om foretakspensjon (LOF) og lov om innskuddspensjon (LOI), men kan ikke se at det er behov for en ytterligere utvidelse av produktpakkeforskriften til å gjelde generelt for livsforsikringsselskapers salg av kollektive livsforsikringer. En slik utvidelse var ikke formålet med forskriftsendringen, og er ikke diskutert i høringsbrevet. FNH mener det er uklart om det er behov for en generell utvidelse og at det i så fall må tas høyde for at det er andre aktører enn livsforsikringsselskap som tilbyr kollektive livsforsikringer.

FNH mener derfor at teksten som var foreslått av Kredittilsynet i brev av 31.05.05 til Finansdepartementet var mer i tråd med dette, og foreslår at forskriftens § 1 andre setning endres til:

”Forskriften gjelder også et livsforsikringsselskaps adgang til å sette vilkår for levering av uføre- og etterlattepensjon i henhold til foretakspensjonsloven.”

Konsekvenser

FNH vil påpeke at tilbud om separate dekninger for kollektiv livsforsikring vil føre til økte kostnader. I Kredittilsynets brev av 31.05.05 til Finansdepartementet vises det til at det ikke vil være noe i veien for at merkostnader ved atskilt leveranse gjenspeiles i premiene. Kredittilsynet finner det videre sannsynlig at selskapene kan dokumentere kostnadsbesparelser ved å levere forsikringsdekningene samlet.

Ved leveranse av flere livsforsikringsdekninger samlet, oppnås flere kostnadsbesparelser. Forsikringsselskapene unngår dobbeltregistreringer av medlemmenes navn, alder, lønn mv.

og premieinnbetalingen kan skje samlet for dekningene. LOF og LOI setter krav om at det ikke kan tegnes tilleggsdekninger etter disse lovene uten at det foreligger alderspensjonsdekning, jf. LOF § 2-1 (2) og LOI § 2-4. Vi viser videre til at forsikringsselskapet etter LOF § 2-5 har et kontrollansvar med hensyn til at pensjonsordningen er i samsvar med loven. I den forbindelse vil en ytelse som betalingsfritak/innskuddsfritak by på utfordringer når det gjelder kommunikasjon med institusjon som har alderspensjonen. For å beregne prisen på fritaket, må leverandøren sikres oppdatert informasjon til enhver tid om størrelsen på den premien og/eller innskuddet til alderspensjonsordningen som fritaket skal dekke, samt informasjon om pensjonsplan, tjenestetid m.m. dersom alderspensjonsdekningen er ytelsesbasert. Når premiefritaket skal utbetales må det videre skje en pengeoverføring til institusjon som har alderspensjonsdekningen. Dersom forskjellige dekninger skal være i forskjellige pensjonsinnretninger vil dette helt klart føre til økte kostnader. FNH forutsetter at forskriften ikke forhindrer at pensjonsinnretningene skal kunne få dekket sine kostnader.

I høringsbrevet vises det til at forbudet også gjelder tilsvarende mot bruk av særlige gunstige vilkår. Det er noe uklart hva som menes her. Det er heller ikke gitt noen eksempler i høringsbrevet.

Lovtekniske spørsmål

FNH mener det kunne vært vurdert nærmere hvorvidt det er mest hensiktsmessig å regulere markedet for innskuddsbasert kollektiv pensjon i produktpakkeforskriften. Det synes mer naturlig å regulere dette i LOF og LOI med bakgrunn i formålet med reguleringen. Alternativt burde det vært vurdert en regulering i forsikringsvirksomhetsloven.

Kredittilsynets høringsuttalelse

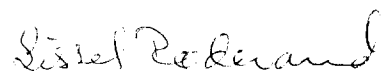
Kredittilsynet foreslår i sin høringsuttalelse (29.07.05) en mye større utvidelse av bestemmelsen enn det som lå til grunn til grunn i Kredittilsynets brev av 31.05.05 om markedet for innskuddsbasert kollektiv pensjon til private foretak og forslag til regulering.

FNH er imot en generell utvidelse av produktpakkeforskriften til å gjelde alle tjenester og produkter som leveres av finansinstitusjoner. Vi kan ikke se at det er påvist noe reelt behov for en slik regulering, og det er ikke vurdert nærmere hvilke konsekvenser det eventuelt vil ha. Vi vil påpeke at en slik utvidelse vil skape avgrensingsproblemer i forhold til hva som regnes å være et produkt. Det vises videre til argumentasjon i FNHs høringsuttalelse til Banklovkomisjonens forslag til lovbestemmelse i NOU 2001:23 Finansforetakenes virksomhet av 12.10.01, punkt 3.11, "Til § 13-4 Produktpakker". Utdrag fra høringsuttalelsen følger vedlagt.

Oppsummering

Forsikringselskapene er åpne for å tilby separate risikodekninger tilknyttet kollektive alderspensjoner etter LOF og LOI, men er imot en utvidelse av produktpakkeforskriften § 1 til å gjelde mer generelt.

Vennlig hilsen
FINANSNÆRINGENS HOVEDORGANISASJON
Livsforsikrings- og pensjonsavdeling

Sissel Rødevand
Sjefaktuar liv

Vedlegg

opplysningsplikt og avtalens innhold. Også en slik bestemmelse synes unødvendig, dels fordi forholdet allerede i dag dekkes av foretakets alminnelige plikt til internkontroll (jf Kredittilsynets internkontrollforskrift), og dels fordi foretaket selv av mange og åpenbare grunner har en egeninteresse i at de nevnte avtalelover blir fulgt.

I utkastet § 13-3 annet ledd er foreslått en beredskapshjemmel som gir Kongen (Finansdepartementet) adgang til å fastsette utfyllende forskrifter om opplysningsplikt og utforming av kundeavtaler. Slik forskriftshjemmel følger allerede av finansavtaleloven § 16 fjerde ledd for kontoavtaler og 48 sjette ledd for låneavtaler. Med basis i den relativt ferske finansavtaleloven er det i finansnæringen og de ulike finansforetak bygget opp strukturer, systemer og rutiner for å ivareta reglene om opplysningsplikt og avtaleutforming. Utfyllende forskrifter og tolkningsuttalelser gis av Justisdepartementet mens Forbrukerombudet fører tilsyn med at foretakene overholder reglene om god markedsføringsskikk og opplysningsplikt samt at de konkrete avtalevilkårene utformes på en slik måte at forbrukernes interesser blir ivaretatt på en rimelig måte, jf markedsføringsloven § 9a. En ytterligere forskriftshjemmel slik Banklovkommissjonen har foreslått i § 13-3 annet ledd vil ikke bare skape usikkerhet om hvilke tilsynsorganer som anses ansvarlige på området, men gir totalt sett grunnlag for et svært uoversiktlig og uforutsigbart regelregime.

Endringsforslag:

- § 13-3 utgår.

Til § 13-4 Produktpakker

Banklovkommissjonen foreslår med § 13-4 mer omfattende regler om produktpakker enn det som i dag følger av forskrift om produktpakker etter finansieringsvirksomhetsloven § 2-14. Den foreslåtte bestemmelse åpner riktignok for at flere tjenester/produkter kan tilbys samlet i form av en produktpakke hvor også tjenester fra andre leverandører kan inngå, men det stilles i forslaget krav om at de enkelte tjenester/produkter også må kunne kjøpes hver for seg og at prisen på enkelttjenestene skal oppgis i tilbudet/markedsføringen. Bestemmelsen suppleres av en rett for Kredittilsynet til å kunne forby en produktpakke som anses uheldig for foretakets soliditet, skadelig for virksom konkurranse eller er urimelig overfor forbrukerne.

Etter vår vurdering kan vi ikke se at Banklovkommissjonen i tilstrekkelig grad har påvist noe behov for å videreføre særlige bestemmelser om produktpakker rettet mot finansforetak spesielt. Dersom det på sikt skulle vise seg at finansforetakenes tilbud av produktpakker gir samfunnsmessige uheldige virkninger i form av for eksempel krysssubsidiering eller konkurransebegrensninger, har myndighetene allerede i dag en rekke inngrepshjemler som kan benyttes for å stanse produktet. En produktpakke som anses uheldig for foretakets soliditet kan Kredittilsynet forby med hjemmel i kredittilsynsloven. Konkurransetilsynet kan på sin side med hjemmel i konkurranseloven

gripe inn mot alle typer avtaler, vilkår og handlinger herunder produktpakker som er egnet til å begrense konkurransen, mens Forbrukerombudet kan forby en produktpakke som er urimelig overfor forbrukerne.

Foruten at forslaget stiller strengere krav til tilbudet og markedsføringen av produktpakker enn etter gjeldende produktpakkeforskrift, vil bestemmelsen også komme til anvendelse overfor næringskunder og ikke bare forbrukere som i dag. Banklovkommissjonen ønsker visstnok på denne måten å "beskytte" næringsdrivende mot å inngå hensiktsmessige og kostnadseffektive avtaler om produktpakker der de enkelte tjenester og produkter ikke kan tilbys separat, for eksempel slik tilfellet ofte er i offentlige og private anbudskonkurranser. Vi kan ikke se at kommissjonen har gitt noen form for adekvat begrunnelse for at næringsdrivende har behov for særskilt vern på dette området utover de inngrepshjemler som allerede følger av konkurranseloven.

Endringsforslag:

- § 13-4 utgår, subsidiært at bestemmelsen begrenses til kun å gjelde overfor forbrukere.

3.12 Behandling av kundeopplysninger (§ 13-5 t.o.m. § 13-12)

I kapittel 13 pkt. II i lovutkastet har Banklovkommissjonen foreslått egne bestemmelser om finansforetakenes behandling av kundeopplysninger som skal supplere den nye personopplysningsloven. Mens personopplysningsloven kun gjelder for vern av fysiske personer vil Banklovkommissjonens foreslåtte spesialregler i §§ 13-6 til 13-12 også omfatte juridisk personer. Sett under ett synes forslagene hensiktsmessige og fornuftige, likevel slik at Banklovkommissjonen etter vår mening ikke i tilstrekkelig grad har lagt vekt på kundenes og finansforetakenes behov for at kundeopplysninger innenfor nærmere definerte behandlingsformål også gjøres tilgjengelig for andre konsernselskaper (særlig til og fra fondsforvaltningsselskaper) og samarbeidende finansforetak, jf våre merknader til utkastet § 13-8 nedenfor.

Til § 13-5 Virkeområde

Det fremgår av utkastet § 13-5 første ledd at bestemmelsene i lovutkastets §§ 13-6 til 13-12 gjelder for behandling av kundeopplysninger vedrørende både fysiske og juridiske personer, mens henvisningen til personopplysningsloven i *annet ledd* kun gjelder for fysiske personer (enkeltpersoner). Etter vår vurdering bør denne forskjellen i anvendelsesområde markeres klarere, for eksempel ved at det i *annet ledd presiseres at bestemmelsene om utlevering av personopplysninger i personopplysningsloven (kun) gjelder for fysiske personer.*

Vi er svært skeptiske til den vide forskriftshjemmelen i *utkastet § 13-5 fjerde ledd*. I de etterfølgende bestemmelser i lovutkastet §§ 13-6 til 13-13 har Banklovkommissjonen